

Arvio CAP- uudistuksen vaikutuksista

Jyrki Niemi
Luonnonvarakeskus Luke
e-mail: jyrki.niemi@luke.fi

Esityksen sisältö

- Katsaus menneeseen – mistä tähän on tultu?
- Miten EU:n maatalouspolitiikka on muuttumassa?
- Miten käy Suomen maatalouden?

Mistä tähän on tultu? (1)

Vuonna 1992 päätetystä uudistuksesta vuoteen 2013

- maatalouspolitiikka kehittyi 1990-luvun puolivälistä johdonmukaisesti sellaisten sääntelyinstrumenttien suuntaan, joita taloustieteilijät pitävät vähemmän väärinä ja enemmän markkinasuuntautuneina.
- MacSharry- ja Agenda 2000 -uudistuksissa (1992 ja 1999) markkinahinnan tukeminen korvattiin tuotantosidonnaisilla suorilla tuilla
- Fischlerin vuoden 2003 uudistus ja vuoden 2008 terveystarkastus korvasivat sidotut tuet tuotannosta irrotetuilla tuilla.

Mistä tähän on tultu? (2)

Viimeisin uudistus vuonna 2013

- aiemman kehityskulun näkökulmasta vuonna 2013 todellinen uudistus olisi sisältänyt siirtymisen kohdentamattomista, tuotannosta irrotetuista suorista tuista kohdennettuihin, julkishyödykkeiden tuotannosta maksettaviin tukiin

Mistä tähän on tultu? (2)

Viimeisin uudistus vuonna 2013

- aiemmin kehityskulun näkökulmasta vuonna 2013 todellinen uudistus olisi sisältänyt suunnitellun luontamattomista, tuotannon erotetuista suorista tuista kohden tuihin, jatkishyödykkeiden tuotannosta maksettaviin
  - tukijalle tukimaksu siitä, että hän pitää maaperästä, edistää luonnon monimuotoisuutta, satsaa eläinten hyvinvointiin, säilyttää kulttuurimaisemaa ja torjuu ilmastonmuutosta jne..

Vuoden 2013 CAP-uudistus – mitä tehtiin?

- **budjettia leikattiin** → pienempi CAP
- **suoria tukia tasoitettiin jäsenmaiden välillä**
- **jäsenvaltioille enemmän sananvaltaa politiikan toteuttamisessa** → yhteismarkkinoiden yhtenäisyyden heikentyminen
- **mahdollistettiin tukien uudelleenkytkeminen tuotantoon** → ”kelloa käännettiin taaksepäin”
- **viherryttäminen eli suorien tukien kohdentaminen ympäristöllisin perustein** → vähän käytännön vaikutuksia, “ajattelutavan muutos”

Vuoden 2013 CAP-uudistus – mitä saavutettiin?

- budjettia leikattiin → pienempi CAP
- suorien tukien tasoitus
- jäsenvaltioiden välillä → valtaa politiikan
- yhteismarkkinoiden heikentyminen
- mahdollisti tukien uudelleenkyt-
- tuotantoon → ”kelle”
- viherrakenteiden kohdentaminen ympäristöperustein → vähän käytännön vaikutuksia, “ajattelutavan muutos”

TUKIEN TASOITTAMINEN

VIHERRYTTÄMINEN

Tuleva CAP-uudistus – mikä nyt muuttuu?

- **CAP-budjettia leikataan** → entistä pienempi CAP
- **suoria tukia tasoitetaan jäsenmaiden välillä**
- **jäsenvaltioille enemmän sananvaltaa** → uusi toimintamalli, kansalliset strategiasuunnitelmat
- **tuotantoon sidotut tuet säilytetään edelleen keinovalikoimassa** → tärkeä Suomelle
- **suorille tuille 100 000 euron enimmäismäärä tilaa kohden** → todelliset vaikutukset ehkä vähäisiä?
- **tukia kohdennetaan ympäristöllisiin ja ilmastollisiin perusteisiin** → uusi ehdollisuus, ekojärjestelmät, CAP-budjetista 40 prosenttia ilmastotoimiin
- **maatalousyrittäjän neuvotteluasemaa vahvistetaan**

Tuleva CAP-uudistus – mikä nyt muuttuu?

- CAP-budjettia leikataan → entistä pienempi CAP
- suoriatukia tasoitetaan
- jäsenvaltiot tekevät strategiasuunnitelmat
- tuotantoon sidotut tuet säilytetään
- keinovaliokunta
- s
- k
- tu
- ympäristöllisin ja ilmastollisin perustein → uusi mahdollisuus, ekojärjestelmät, CAP-budjetista 40 prosenttia ilmastotoimiin
- maatalousyrittäjän neuvotteluasemaa vahvistetaan

UUSI TOIMINTAMALLI

**TIUKEMMAT ILMASTO-
JA YMPÄRISTÖTOIMET**

Yhteisen maatalouspolitiikan rakenne säilyy

EU:n yhteinen maatalouspolitiikka

1. Pilari
(73 % rahoituksesta)

2. Pilari
(27 %)

Suorat CAP-tuet
Tuotantoon sitomaton tuki ja
tuotantoon sidotut tuet

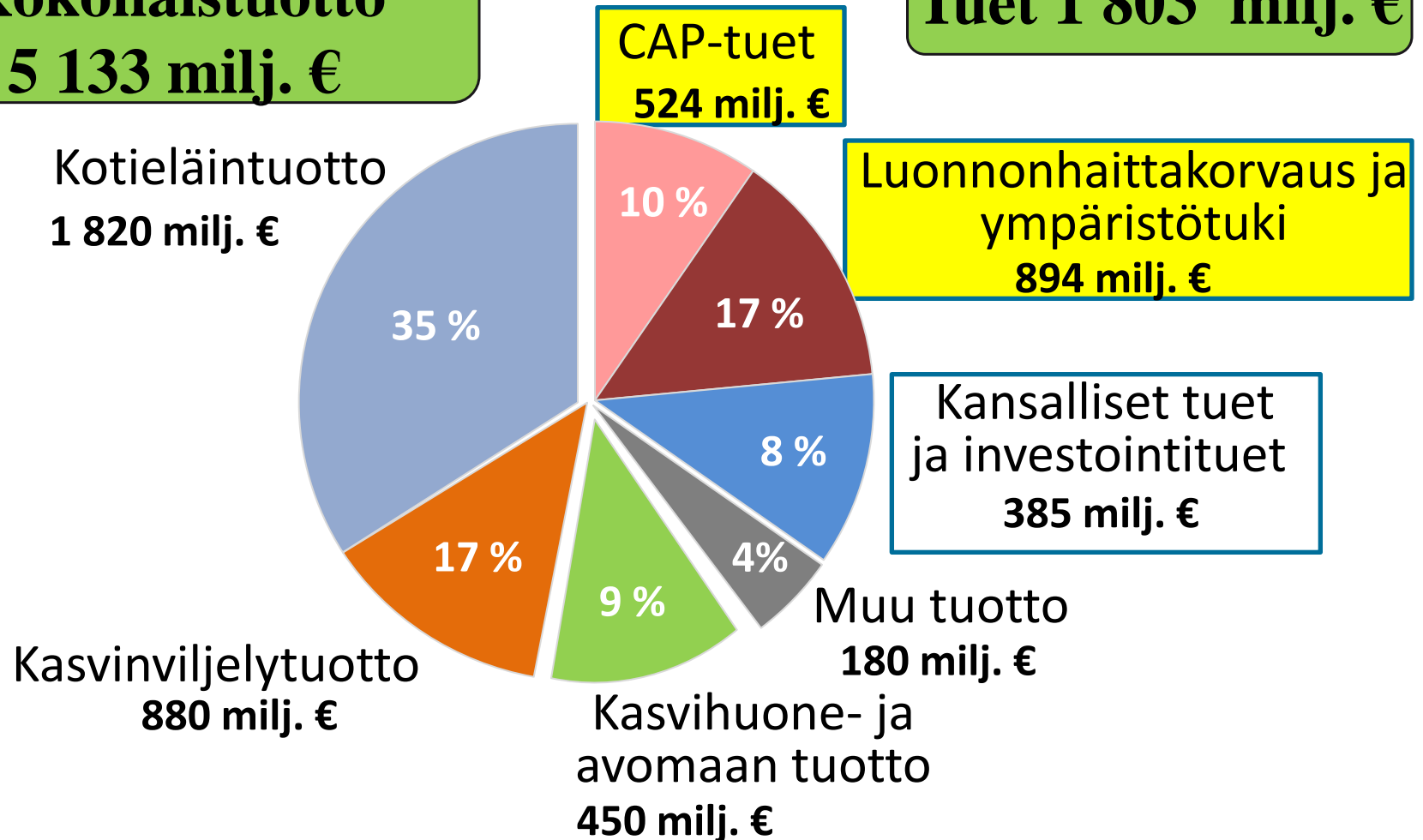
Markkinatuet
Interventio toiminta, varastointi ja
tarjonnan säätely

Maatalouden ympäristökorvaus
Luonnonhaittakorvaus
Rakenne- ja investointituet
**Maaseudun kehittämis- ja
yrityshankkeet**
Leadertoiminta

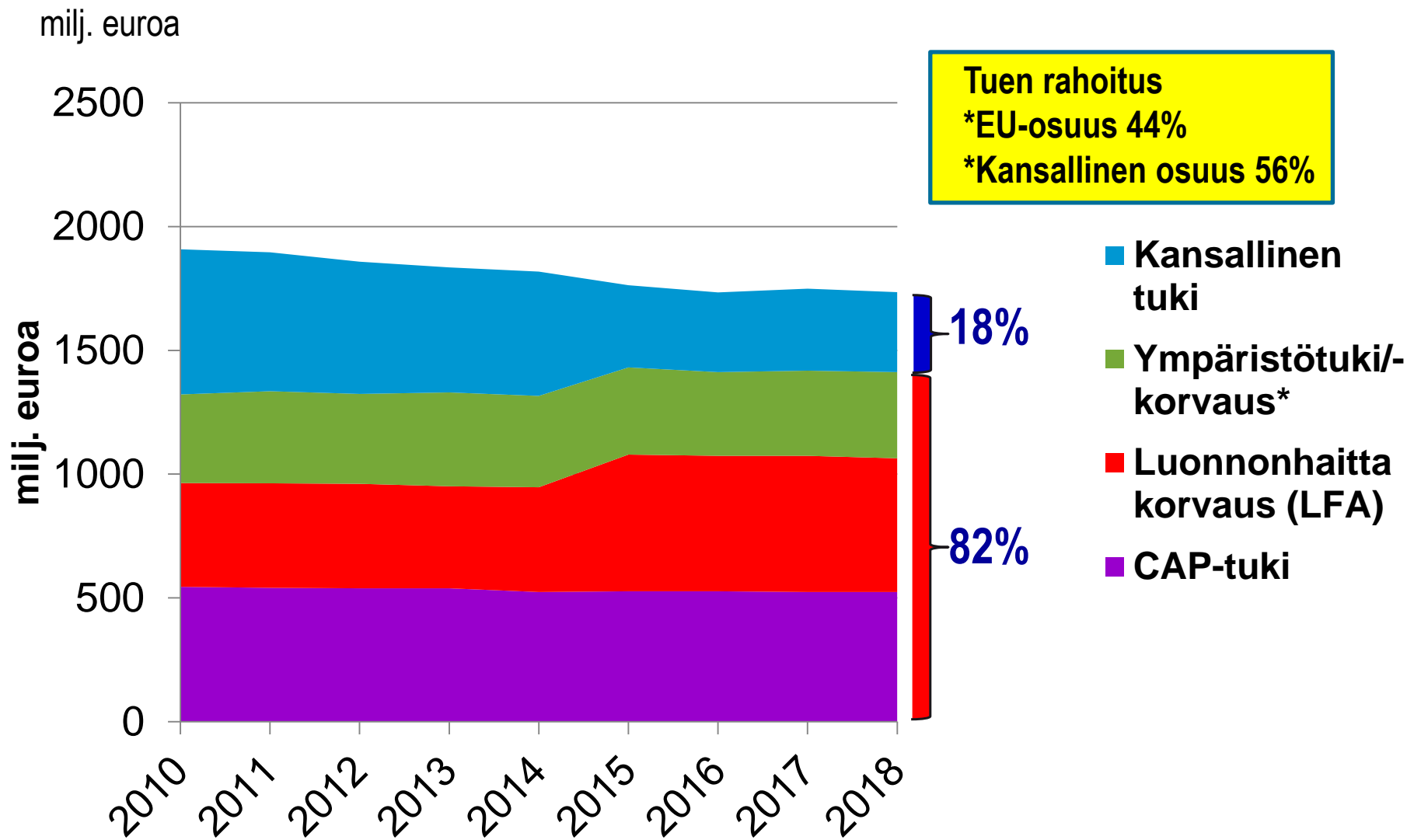
Suomen maataloudessa tukituotoilla edelleen iso merkitys (v. 2017e)

Kokonaistuotto
5 133 milj. €

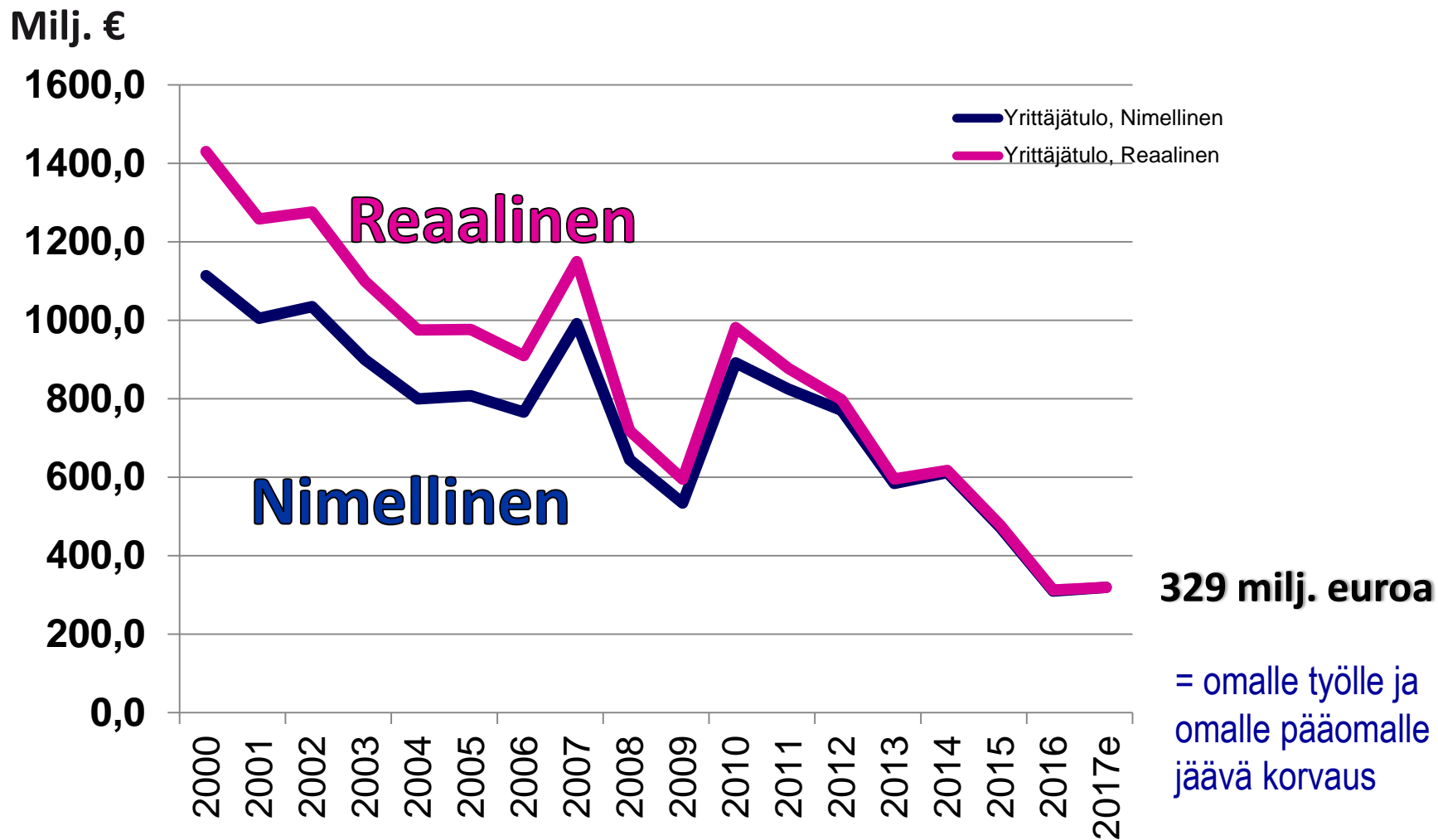
Tuet 1 803 milj. €

EU-tuet muodostavat Suomen maatalouspolitiikan perustan

Maatalouden yrittäjätulon kehitys kokonaistasolla vuosina 2000–2017e

Yhteenveto: CAP-uudistuksen vaikutukset Suomessa (1)

- näillä näkymin CAP-uudistuksesta tuskin seuraa erityisen dramaattisia muutoksia Suomen maatalousmarkkinoille ja -tuotannolle
  - tukien keskeinen rooli tuotantovolyymien ylläpitäjänä säilyy vaikka tukien reaalin arvo merkittävästi väheneekin
  - markkinat ohjaavat jatkossa yhä enemmän maataloustuotantoa, yhä suurempi osuus liikevaihdosta saatava markkinoilta
  - maataloustuotanto pysyy Suomessa lähellä nykyistä tasoa vuoteen 2027, mikäli maataloustuotteiden hintakehitys vastaa tuotantopanosten hintakehitystä ja maatalouden kansallinen tukijärjestelmä säilyy ennallaan

Yhteenveto: CAP-uudistuksen vaikutukset Suomessa (2)

- Suomella on muita jäsenmaita enemmän kokemusta ohjelmaperusteisesta toimintatavasta.
  - ehdotettu uusi toimintamalli on Suomelle mahdollisuus
  - vaadittujen tiukempien ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttaminen ei helppoa, vaan vaatii tarkkaa suunnittelua
  - mahdollistaa myös EU-keskivertomaata kunnianhimoisempien ympäristö- ja ilmastotavoitteiden asettamisen ja sitä kautta ekologisuuden vahvistamisen suomalaisen maatalous- ja ruoantuotannon brändissä
    - ▶ tukea siitä, että torjutaan ilmastonmuutosta, pidetään huolta maaperästä, edistetään luonnon monimuotoisuutta, satsataan eläinten hyvinvointiin, säilytetään kulttuurimaisemaa jne..

Kiitos!